

معنا در معماری غرب

(چاپ ششم)

کریستیان نوربرگ - شولتس

مترجم: مهرداد قیومی بیدهندی

(استادیار دانشگاه شهید بهشتی)

۱۳۹۸

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
یک	پیش‌گفتار مترجم
۱	پیش‌گفتار
۳	فصل ۱ معماری مصر
۴۵	فصل ۲ معماری یونان
۹۳	فصل ۳ معماری روم
۱۳۵	فصل ۴ معماری صدر مسیحیت
۱۷۳	فصل ۵ معماری رومیانه
۲۱۵	فصل ۶ معماری گوتیک
۲۶۳	فصل ۷ معماری رنسانس
۳۰۵	فصل ۸ معماری شیوه‌پردازانه
۳۴۷	فصل ۹ معماری نازوک
۳۹۵	فصل ۱۰ روشنگری
۴۳۹	فصل ۱۱ کارکردمداری
۴۸۵	فصل ۱۲ کثرت‌مداری
۵۳۵	معا و معماری و تاریخ
۵۴۹	کتاب‌نامه‌گريده
۵۵۵	تجايه

فصل ۱

معماری مصر

مقدمه

مصر باستان شاید هنوز در روزه مؤثرترین ساخته‌ها در تاریخ معماری به شمار آید. حجمهای ساخته شده از قطعات سنگ و دقت صورت آنها، بدین باها قوت و قدرتی یگانه بخشیده است. شکل‌های حجمی ساده و سازمان‌دهی شده در معماری مصر غالب است. اگرچه می‌توان تحول تاریخی خاصی را در معماری مصر مشاهده کرد، گویی بیات اصلی در این معماری در طی حدود سه هزار سال ثابت بوده است. این بیات به قاطعانه‌ترین وجه در هرم ظهور یافته است، به گونه‌ای که در مظهر بار معماری مصر شمرده‌اند. صورت متعادل هرم، که ترکیبی از بیروهای عمودی و افقی می‌نماید، و حمیمی و صمیمی بی‌بدیل ساختمان آن گویی تحسم بظمی پایدار و سرمدی است.

ترویج «نظم» و «پایداری» هدف معماری مصری را به خوبی بیان می‌کند. سنگ را به سبب سستی و فسادپذیری اش در برابر زمان و با تضاد میان سطوح صاف و لبه‌های تیز، ویژگی طبیعی آن را قوت بخشیدند. از این طریق، حجم و وزن را تعریف کردند تا بخشی از یک نظام کلی نمادین باشد. در این نظام، عناصر عمودی و افقی وحدت می‌یابد تا فضایی را بسازد که در همه‌ی طرح ثابت می‌ماند. شاید بتوان این فضا را «فضای مطلق»^(۱) نامید که هر سا

(1) absolute space

نمونه‌ای محسوم از آن است^۲ معماری مصر برای بیل به این فضا، به شیوه‌ای در تحرید دست یافت که دیگر تمدنهای مدیترانه‌ای کهن بدان نرسیده بودند، شاید توان آن را اولین نظام نمادین مسجوم معماری در تاریخ بشر دانست^۳ تا این حال گویی دامنه امکانات بیانی این نظام سستاً محدود بوده است

اگر فضای معماری مصر را، آن چنان که می‌نماید، صرفاً نظامی ایستا نامحتصات راست گوشه معرفی کنیم، به خطا رفته‌ایم تا نگاهی دقیق‌تر به ساهای این معماری معلوم می‌شود که قاعده حاکم بر این ساهها دارا بودن انتظام محوری است پس انتظام محوری پدیده ممیر دیگری در معماری مصر است این پدیده خصوصاً در معابد برگ دوره «سلطنت حدید»^۴ دیده می‌شود، اما اهرام دوره «سلطنت قدیم»^۵ نیز بخشی از مجموعه فضاهای بی دریی بوده‌اند اگرچه انتظام محوری در معماری مصر متضمن جهت معینی است، همواره سسته و محصور است این انتظام، بیان نمادین تصرف پویای محیط نیست، بلکه گویی حالت حاویدان امور است، سازمان راست گوشه و محوری هر دو در خدمت یک مقصودند ایجاد محیطی پایدار تا اعتنار سرمدی

اما این بیئت کلی مانع تنوع و عیای چشمگیر در پرداحت و حرئیات ساهها شده است به یقین می‌توان گفت که ترییات معماری مصر هرگر اسحام صورت کلی سا را محدودش نمی‌سارد و معمولاً بر حالت بلورین عناصر حجمی می‌افزاید، اما در همان حال، به سبای مفرد رنگ و بوی خاصی می‌دهد مضمین عمده انواع اصلی ساهها را می‌توان پیوسته از بو تفسیر کرد، می‌توان در طی تاریخ طولانی فرهنگ مصر، تعبیر سلیقه و مرام هری را تشخیص داد آری، می‌توان از «تاریخ» معماری مصر سخن گفت، زیرا در این معماری به مرتبه‌ای از تحرید رسیده بودند که تعین بخشیدن به معانی کلی وجودی را میسر می‌کرد اما این ظهور و تحول تلاش در تحقق مطم بیات اصلی ثانی بود، به بیان آرووی تجربه‌های تاره

منظر و سکونتگاه

منظر در معماری مصر نشانه‌ای اولیه برای فهم بهتر پدیده‌های اصلی‌ای به دست می‌دهد که پیش‌تر یادآوری شد کمتر سررمیی، ساختار جغرافیایی‌ای تا چنین سادگی و نظم داشته است در هر دو سوی دره درار و تنگ بیل، صحراهایی است که فضای اسان را آشکارا محدود می‌کند

۲ حیره از چپ به راست
اهرام میسرنوس و حفرن
و حنوپس سلسله چهارم
(۲۷۲۳-۲۵۶۳ ق.م)